

UZASADNIENIE

W dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, dalej zwana p.g.g., która wprowadziła obowiązek ujawniania w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin m. in. obszarów udokumentowanych złóż kopalin. Na podstawie art. 95 ust. 2 p.g.g. gmina ma obowiązek wprowadzić ww. element środowiska do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanym dalej studium, w terminie do 2 lat od dnia zatwierdzenia dokumentacji geologicznej przez właściwy organ administracji geologicznej. Ustawodawca przewidział jednocześnie w art. 208 ust. 1 p.g.g., że obszary złóż kopalin, dla których właściwy organ administracji geologicznej przyjął dokumentację geologiczną bez zastrzeżeń przed dniem wejścia w życie ww. ustawy i które nie zostały wprowadzone do studium – gmina wprowadza do aktu polityki przestrzennej, nie później niż w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie ww. ustawy. Po bezskutecznym upływie ww. terminów obowiązek wprowadzenia udokumentowanych obszarów złóż kopalin do studium przechodzi na wojewodę, który wydaje w tej sprawie zarządzenie zastępcze (art. 96 ust. 1 pkt 1 p.g.g. oraz art. 208 ust. 2 p.g.g.).

Przepisy p.g.g. nie regulują jednocześnie szczegółowego trybu i zasad dotyczących wprowadzania przez wojewodę obszarów udokumentowanych złóż kopalin w formie zarządzeń zastępczych. Żaden z przepisów ww. ustawy nie wskazuje na konieczność stosowania przez wojewodę procedury planistycznej unormowanej w ustawie z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503, dalej zwana p.z.p.). Przepisy p.g.g. normują natomiast, że zarządzenie zastępcze wydane w tym trybie, wywołuje skutki prawne takie jak studium oraz to, iż przepisy ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn.zm., dalej zwana u.s.g.) należy stosować odpowiednio.

W kontekście powyższego, należy zwrócić uwagę, na to, iż zarządzenie zastępcze wprowadzające do studium obszary udokumentowanych złóż kopalin, ma na celu jedynie uzupełnienie jego zapisów o pojedyncze ustalenia. Obowiązek wprowadzania obszarów udokumentowanych złóż kopalin, który powstaje w przypadku zaniechania gminy w tym przedmiocie, sprowadza się *de facto* jedynie do naniesienia odpowiednich elementów w warstwie informacyjnej studium, które są pochodną przyjętej dokumentacji geologicznej przez właściwe organy administracji geologicznej. Kierując się bowiem wykładnią językową, sformułowanie „wprowadza” należy rozumieć jako czynność naniesienia poprawki, uzupełnienia czegoś itp. Z uwagi na powyższe wojewoda wprowadza udokumentowane obszary złóż kopalin

jedynie do części uwarunkowań, tj. części będącej inwentaryzacją dotychczasowego stanu faktycznego i prawnego. Natomiast zmiana kierunków rozwoju terenu leży w wyłącznej kompetencji gminy, składającej się na władztwo planistyczne, co wynika z dyspozycji art. 3 ust. 1 p.z.p. W myśl przywołanego przepisu kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, należy do zadań własnych gminy. Natomiast zgodnie z art. 85 i 87 u.s.g., nadzór nad działalnością gminną sprawowany jest na podstawie kryterium zgodności z prawem, a organ nadzoru może wkraczać w działalność gminną tylko w przypadkach określonych ustawami. Tym samym wojewoda nie może ingerować w uprawnienia gminy w tym przedmiocie i decydować o kierunkach zmian w strukturze przestrzennej gminy, tj. o przeznaczeniu tych terenów, gdzie są zlokalizowane obszary udokumentowanych złóż kopalin. Uzasadnionym wydaje się zatem, że zmiana studium wprowadzona zarządzeniem zastępczym jest dokonywana jedynie w części zawierającej uwarunkowania. Powyższe wspiera również stanowisko, że zarządzenie zastępcze dokonujące wymuszonej aktualizacji studium w zakresie obszarów udokumentowanych złóż kopalin jedynie w części uwarunkowań, nie powinno być poprzedzone długotrwałą (angażującą inne organy i instytucje oraz społeczeństwo) i kosztowną procedurą, w trybie p.z.p. Dodać należy, iż w sposób jednoznaczny, co do braku podstaw prawnych stosowania procedury wynikającej z p.z.p., w przedmiocie zmiany studium dokonywanej zarządzeniem zastępczym wojewody, wypowiedział się Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 21 sierpnia 2015 r., sygn. akt II OSK 1178/15.

W związku z powyższym w przeciwieństwie do gminy, która nowelizując studium z uwagi na konieczność uwzględnienia w nim występowania obszarów udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy, musi stosować procedurę wynikającą z p.z.p. (art. 33), wojewoda sam określa zakres i tryb wprowadzania ww. obszarów do studium.

Po przeprowadzonej analizie studium gminy Rościszewo, wykazu obszarów udokumentowanych złóż kopalin dla terenu województwa mazowieckiego sporządzonego przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, w oparciu o dane zgromadzone w Systemie Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych MIDAS i Narodowym Archiwum Geologicznym PIG, a także decyzji zatwierdzających dokumentację geologiczną przez właściwe organy administracji geologicznej, stwierdzono, iż w części określającej uwarunkowania, ww. studium powinno być uzupełnione o informacje dotyczące nieujawnionych dotychczas obszarów udokumentowanych złóż kopalin, tj. o informacje dotyczące złóż kruszywa naturalnego: „Rzeszotary-Gortaty” oraz „Śniedzanowo I” oraz złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej „Babiec Wienczanki”.

Decyzje zatwierdzające dokumentacje geologiczne złóż:

- „Babiec Wienczanki” – decyzja Wojewody Mazowieckiego, znak WOŚ/P/VI/7514/12/99 z dnia 21.12.1999r.,
- „Rzeszotary-Gortaty” – zawiadomienie Starosty Sierpeckiego, znak ZŚ.7510-16/08 z dnia 14.03.2008 r. o przyjęciu bez zastrzeżeń dokumentacji oraz decyzja Starosty Sierpeckiego, znak RŚ.6528.1.2020 z dnia 10.03.2020r. zatwierdzająca dodatek nr 1 do dokumentacji,
- „Śniedzanowo I” - zawiadomienie Starosty Sierpeckiego, znak ZŚ.7510-65/09 z dnia 9.11.2009r. o przyjęciu bez zastrzeżeń dokumentacji.

Gmina w przewidzianym w art. 208 ust. 1 p.g.g. terminie nie wprowadziła obszarów udokumentowanych złóż kopalin do studium, co przesądziło o konieczności wydania zarządzenia zastępczego.

Ponadto Wojewoda Mazowiecki pismem z dnia 30 marca 2022 r. zwrócił się do Wójta Gminy Rościszewo o udzielenie odpowiedzi czy nadal procedowana jest zmiana studium w związku z podjętą przez Radę Gminy Rościszewo uchwałą nr 175/XXXI/13 z dnia 30 października 2013 r. W odpowiedzi Wójt Gminy Rościszewo pismem z dnia 29 kwietnia 2022 r. przyznał, że zmiana nie jest procedowana.

Działając w oparciu o art. 208 p.g.g. Wojewoda Mazowiecki pismem z dnia 4 maja 2022r., znak WNP-II.742.11.2022, zawiadomił Radę Gminy Rościszewo o wszczęciu postępowania w sprawie wydania zarządzenia zastępczego wprowadzającego do studium gminy Rościszewo obszary udokumentowanych złóż kopalin. W tym miejscu wyjaśnić należy, iż przez wprowadzenie udokumentowanych obszarów złóż kopalin do studium, należy rozumieć ujawnienie tych złóż z co najmniej podaniem ich nazwy w części tekstowej oraz w części graficznej wraz z oznaczeniem ich granic w studium. W studium gminy Rościszewo nie ma informacji o występowaniu udokumentowanych złóż kopalin. W części graficznej (zał. Nr 1 do uchwały Nr 157/XXIV/02 z dnia 22.08.2002r.) w obszarze występowania udokumentowanego złoża „Babiec Wienczanki” jest warstwa, która zgodnie z legendą oznacza „rejon występowania złóż surowców mineralnych”. Jednakże jest to obszar dużo większy niż powierzchnia ww. złoża, a także nie ma informacji o udokumentowaniu złoża kopalin.

W toku prowadzonego postępowania zlecono opracowanie dokumentacji zmiany studium gminy Rościszewo w zakresie obszarów udokumentowanych złóż kopalin, składającej się z części tekstowej oraz graficznej – mapy w skali 1: 25 000 z naniesionymi udokumentowanymi złożami dotychczas nieujawnionymi w studium. Mając zaś na uwadze art. 10 ust. 1 pkt 11 p.z.p., sporządzono dokumentację zmiany studium w jego części dotyczącej uwarunkowań, uzupełniając

tę część studium o informację, w zakresie dotychczas nieujawnionych obszarów udokumentowanych złóż kopalin. Wykonana w ww. formie dokumentacja stanowi załączniki do niniejszego zarządzenia.

Zmiana studium w formie zarządzenia zastępczego Wojewody Mazowieckiego wywołuje takie same skutki prawne jak zmiana studium uchwalona przez radę gminy.

Jednocześnie pouczam, że Gminie w świetle art. 98 ust. 1 u.s.g. służy na zarządzenie zastępcze skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

Dyrektor Wydziału Nadzoru Prawnego

Maciej Rodowicz